

Ystad-Österlenregionens
miljöförbund

Egenkontrollprogram för tobaksförsäljning

Vårt att veta om egenkontrollprogram

Du som tänker sälja tobaksvaror samt e-cigarett och påfyllningsbehållare till konsumenter ska utöva egenkontroll över att försäljningen sker i enlighet med bestämmelserna i Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Du ska dokumentera kontrollen av verksamheten i ett egenkontrollprogram som är anpassat för din verksamhet. Det är näringsidkaren, det vill säga du som äger verksamheten, som ansvarar för att det finns ett egenkontrollprogram. Programmet bör bland annat beskriva försäljningsställets rutiner för att kontrollera ålder, marknadsföring och märkning av tobaksvaror.

Ett egenkontrollprogram fungerar som ett stöd för dig som näringsidkare i egenkontrollen och är ett viktigt underlag för kommunen vid en tillsynskontakt. När du ansöker om tillstånd om försäljning av tobaksvaror till kommunen ska du samtidigt bifoga en kopia av ditt egenkontrollprogram.

Egenkontrollprogrammet ska förvaras på försäljningsstället och kunna uppvisas vid tillsynsbesök.

Försäljningsställe

Namn på försäljningsstället		
Gatuadress	Postnummer och postort	
Fastighetsbeteckning	E-post	
Kontaktperson	Telefon	Antal anställda

Ägare

Firmanamn (AB, HB, enskild firma etc.)	Organisationsnummer/personnummer
--	----------------------------------

Nedan följer ett förslag på ett egenkontrollprogram för tobaksförsäljning.

RUTINER VID FÖRSÄLJNING AV TOBAK

ÅLDERSKONTROLL enligt 5 kapitlet 18-19 §§ Lag om tobak och liknande produkter.

(Gäller även vid försäljning genom automat, via postorder, distansförsäljning eller på liknande sätt)

Tobak får inte säljas till någon som inte fyllt 18 år. Om någon som misstänks vara under 18 vill köpa tobak gör vi följande:

Tobak får inte säljas till någon som man misstänker kommer att lämna över tobaken till annan som inte får köpa tobak själv. Så här gör vi om någon misstänks ”länga” tobak:

SKYLTVNING AV ÅLDERSGRÄNS enligt 5 kapitlet 18 § 3 stycket Lag om tobak och liknande produkter.

På försäljningsstället ska det finnas en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till personer under 18 år.

Så här gör vi för att se till att en tydlig och klart synbar skylt med information om 18-års gräns alltid finns på försäljningsstället:

KRAV PÅ FÖRPACKNINGAR enligt 3 kapitlet 1-7 §§ och 5 kapitlet 14 § Lag om tobak och liknande produkter.

En styckförpackning med tobaksvaror ska uppfylla kraven på identitets- och säkerhetsmärkning enligt 3 kap. 7 § Lag om tobak och liknande produkter.

Så här gör vi för att säkerställa att styckförpackningarna vi säljer uppfyller kraven på identitets- och säkerhetsmärkning:

En styckförpackning med tobaksvaror ska uppfylla kraven på hälsovarningar, märkning och språk enligt 3 kap. 1-6 §§ Lag om tobak och liknande produkter

Hur du säkerställer att de tobaksvaror som säljs i din verksamhet är rapporterade enligt 2 kap. 2 § lagen om tobak och liknande produkter?

--

Hur du säkerställer att de tobaksvaror som säljs i din verksamhet är anmälda enligt 2 kap. 3 § lagen om tobak och liknande produkter?

Så här gör vi för att säkerställa att förpackningarnas utseende uppfyller kraven:

En styckförpackning med tobaksvaror får inte innehålla en mindre mängd än 20 cigaretter, 30 gram rulltobak eller 20 portioner snus.

Så här gör vi för att säkerställa att styckförpackningarna inte innehåller mindre mängd än ovan:

MARKNADSFÖRING

Huvudregeln är att det är förbjudet att marknadsföra tobaksvaror. Däremot är det tillåtet med viss marknadsföring inne på försäljningsstället. Detta regleras i Konsumentverkets allmänna råd om marknadsföring av tobaksprodukter (KOVFS 2024:2) och i lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088)

Så här gör vi för att undvika otillåten marknadsföring:

INFORMATION OCH STÖD TILL PERSONAL

Personalen på försäljningsstället ska informeras och få det stöd som de behöver för att kunna följa de lagar och regler som gäller för verksamheten.

Så här ser våra rutiner för utbildning av egen personal ut:

Så här agerar vi om en kund blir hotfull vid någon situation:

LAG (2018:2088) OM TOBAK OCH LIKANDE PRODUKTER

3 kapitlet Märkning och förpackning

Hälsovarningar

Tobaksvaror och örtprodukter för rökning

1 § Förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning som är avsedda att tillhandahållas konsumenterna på marknaden ska förses med texter och illustrationer som upplyser om de hälsorisker som är förenade med bruk av tobak och örtprodukter för rökning samt om rökavvänjning (hälsovarningar).

Tillverkare och importörer ansvarar för att förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning förses med hälsovarningar.

Om en förpackning till en tobaksvara eller en örtprodukt för rökning saknar hälsovarningar, får varan eller produkten inte tillhandahållas konsumenterna eller, när det gäller tobaksvaror, detaljhandlarna på marknaden. Detsamma gäller om hälsovarningarna inte uppfyller föreskrifter om utformningen av varningarna som har meddelats med stöd av 11 kap. 7 §.

Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

2 § Förpackningar till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska förses med hälsovarningar.

Tillverkare och importörer av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ansvarar för att förpackningar till sådana produkter förses med hälsovarningar.

Om en förpackning till en elektronisk cigarett eller en påfyllningsbehållare saknar hälsovarningar, får produkten inte tillhandahållas konsumenterna på marknaden. Detsamma gäller om hälsovarningarna inte uppfyller föreskrifter om utformningen av varningarna som har meddelats med stöd av 11 kap. 7 §.

Produktpresentation och medföljande information

Tobaksvaror och örtprodukter för rökning

3 § Märkningen på förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning och på själva tobaksvaran får inte

1. antyda att en viss tobaksvara eller örtprodukt för rökning är mindre skadlig än andra sådana varor eller produkter,

2. innehålla information om halten av nikotin, tjära eller kolmonoxid i tobaksvaror eller örtprodukter för rökning, eller 3. likna ett livsmedel eller en kosmetisk produkt.

Märkningen på förpackningar till tobaksvaror eller på själva tobaksvaran får inte heller

1. antyda att en viss tobaksvara har miljöfördelar, eller

2. hänvisa till smak, doft eller tillsatser.

Förbudet mot att hänvisa till smak, doft eller tillsatser gäller dock inte snus.

Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

4 § Märkningen på elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare eller på sådana produkters förpackningar får inte

1. antyda att en viss elektronisk cigarett eller påfyllningsbehållare är mindre skadlig än andra sådana produkter,

2. innehålla information om halten av tjära eller kolmonoxid i produkten,

3. likna ett livsmedel eller en kosmetisk produkt,

4. antyda att en viss produkt har miljöfördelar, eller

5. hänvisa till doft eller tillsatser, utom när det gäller smaktillsatser.

Styckförpackningar och eventuell ytterförpackning till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte antyda ekonomiska fördelar genom att innehålla tryckta kuponger, erbjudanden om rabatt, gratisutdelning, två varor till priset av en eller liknande erbjudanden.

5 § *Styckförpackningar till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska innehålla ett informationsblad.*

Tillverkare och importörer av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ansvarar för att styckförpackningar till sådana produkter innehåller ett informationsblad.

Om en styckförpackning till en elektronisk cigarett eller en påfyllningsbehållare saknar informationsblad, får produkten inte tillhandahållas konsumenter på marknaden. Detsamma gäller om informationsbladet inte har det innehåll och den utformning som följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av 11 kap. 6 § 6.

6 § *Förpackningar till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska förses med en innehållsdeklaration.*

Tillverkare och importörer ansvarar för att förpackningar till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare förses med en innehållsdeklaration.

Om en förpackning saknar innehållsdeklaration, får produkten inte tillhandahållas konsumenter på marknaden. Detsamma gäller om innehållsdeklarationen inte uppfyller de föreskrifter om innehåll och utformning som har meddelats med stöd av 11 kap. 6 § 7.

Spårbarhet och säkerhetsmärkning av tobaksvaror

7 § *Styckförpackningar till tobaksvaror ska förses med en unik identitetsmärkning och en säkerhetsmärkning. Tillverkare och importörer ansvarar för att styckförpackningar till tobaksvaror förses med sådan märkning. Tobaksvaror får inte tillhandahållas konsumenter eller detaljhandlare på marknaden, om sådan märkning saknas.*

5 kapitlet Handel

Styckförsäljning av cigaretter, rulltobak och snus

14 § *En styckförpackning med 1. cigaretter ska innehålla minst 20 cigaretter, 2. rulltobak ska innehålla tobak som väger minst 30 gram, och 3. portionsförpackat snus ska innehålla minst 20 portioner. Cigaretter, rulltobak och portionsförpackat snus får inte tillhandahållas konsumenter på marknaden i mindre mängd än vad som anges i första stycket.*

Information

12 § *En näringsidkare som tillhandahåller tobaksvaror för försäljning ska ge personalen den information och det stöd som behövs för att personalen ska kunna följa denna lag och anslutande föreskrifter.*

Åldersgräns

18 § *Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år. Den som lämnar ut en sådan vara eller produkt ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått nämnda ålder.*

Om det finns särskild anledning att anta att varan eller produkten är avsedd att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år, får den inte lämnas ut.

På försäljningsställen ska det finnas en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut sådana varor eller produkter som avses i första stycket till den som inte har fyllt 18 år.

19 § *Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som säljs till konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera mottagarens ålder. Detta gäller även när försäljningen sker genom automat, via postorder, distansförsäljning eller på liknande sätt.*